

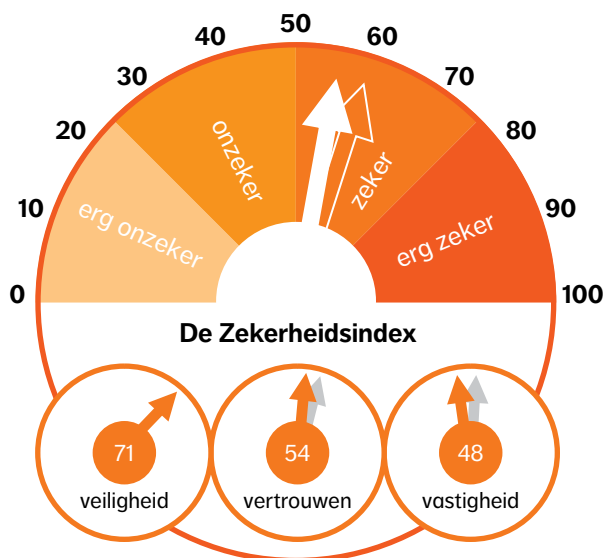
Nederlanders minder zeker

De Zekerheidsindex
Rapport november 2011

Zekerheidsindex: 57 punten

Nederlanders zijn in het vierde kwartaal van 2011 minder zeker geworden. In het vorige kwartaal scoorden Nederlanders op de zekerheidsindex van 1-100 gemiddeld 60 punten, maar in het vierde kwartaal van 2011 is deze score gedaald naar 57 punten.

Het verminderde zekerheidsgevoel van de Nederlanders is terug te voeren op de domeinen vertrouwen en vastigheid. In vergelijking met de vorige meting hebben Nederlanders op dit moment aanzienlijk minder vertrouwen in de Nederlandse en internationale economie en politiek. Met name het vertrouwen in de economie is sterk afgenomen! Ook is er weinig hoop op verbetering in de toekomst: Nederlanders verwachten vaker dat toekomstige veranderingen op persoonlijk gebied, in Nederland en met name in de wereldwijde omgeving negatief voor hen zullen uitpakken. Binnen het domein veiligheid zijn geen veranderingen waargenomen ten opzichte van de vorige meting. Verder laat de zekerheidsindex ook nu zien dat Nederlanders zich zekerder voelen in hun eigen leefomgeving dan in de landelijke en wereldwijde leefomgeving. Hoe verder van huis, hoe minder zeker men zich erover voelt.

Bron: Nationale-Nederlanden

In de provincie Friesland voelt men zich het zekerst

In de provincie Friesland voelt men zich zekerder dan in een van de andere provincies. Nederlanders die in Friesland wonen scoren relatief hoog op de verschillende dimensies van zekerheid, maar geven voornamelijk aan dat ze zich zekerder voelen in hun eigen leefomgeving. Ook in de vorige meting voelden Nederlanders woonachtig in Friesland zich veiliger in hun eigen leefomgeving dan Nederlanders woonachtig in andere provincies. Toen leidde dit echter niet tot een hogere zekerheidsindex in vergelijking met de rest van Nederland.

Het zekerheidsgevoel in de provincies Groningen, Overijssel, Zuid-Holland en Zeeland is significant gedaald ten opzichte van de vorige meting.

Provincie	Zekerheidsindex	
	Meting Q3	Meting Q4
Groningen	60	56*
Friesland	61	60
Drenthe	61	59
Overijssel	61	58*
Gelderland	59	56
Utrecht	60	59
Noord-Holland	58	58
Zuid-Holland	62	58*
Zeeland	59	54*
Flevoland	60	58
Noord-Brabant	58	56
Limburg	58	56

* Significant afwijkend ten opzichte van het totaal (60)

Nederlanders tussen de 25-54 jaar voelen zich in het vierde kwartaal minder zeker

Het zekerheidsgevoel van Nederlanders tussen de 25 en 54 jaar is significant gedaald ten opzichte van de vorige meting. Deze daling wordt veroorzaakt doordat Nederlanders van deze leeftijd minder vertrouwen hebben gekregen in de Nederlandse en internationale economie, de Nederlandse en internationale politiek en ze vaker verwachten dat toekomstige ontwikkelingen negatief voor hen zullen uitpakken.

De verhouding tussen de leeftijdsgroepen laat echter weinig veranderingen zien: de leeftijdsgroep 25-39 jaar is ook in het vierde kwartaal de leeftijdsgroep met de hoogste zekerheidsindex en Nederlanders ouder dan 70 jaar voelen zich relatief juist minder zeker.

Leeftijd	Zekerheidsindex	
	Meting Q3	Meting Q4
18-24	59	58
25-39	63	59*
40-54	60	57*
55-69	58	57
70 en ouder	57	56

* Significant afwijkend ten opzichte van de vorige meting

Hoe hoger het inkomen, hoe zekerder Nederlanders zijn

Ook in het vierde kwartaal is er een duidelijk verband te zien tussen de hoogte van de zekerheidsindex en het inkomen van de Nederlanders. Hoe hoger het bruto-huishoudinkomen per jaar is, hoe zekerder Nederlanders zich voelen. Deze trend is terug te zien in alle domeinen van zekerheid.

Ten opzichte van de eerste meting zijn met name Nederlanders met een modaal inkomen of een 1 tot 2 keer modaal inkomen minder zeker geworden.

Inkomen	Zekerheidsindex	
	Meting Q3	Meting Q4
beneden modaal	56	54
modaal	60	56*
1 tot 2 keer modaal	61	58*
2 keer modaal of meer	64	61

* Significant afwijkend ten opzichte van de vorige meting

Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe zekerder Nederlanders zijn

Ook opleidingsniveau heeft een duidelijke invloed op het zekerheidsgevoel van Nederlanders. Hoe hoger iemand is opgeleid, hoe zekerder hij zich voelt. Natuurlijk staat het opleidingsniveau in relatie met het inkomen dat iemand heeft.

Hoewel de zekerheidsindex voor Nederlanders van elk opleidingsniveau een daling laat zien ten opzichte van de eerste meting, is de daling het grootst in de categorieën mavo en hbo/wo.

Opleidingsniveau	Zekerheidsindex	
	Meting Q3	Meting Q4
lbo (vmbo kader)	56	53
mavo (vmbo-T)	60	54*
mbo	59	57
havo/vwo	61	58
hbo/wo	64	61*

* Significant afwijkend ten opzichte van de vorige meting

Geen verschillen tussen man en vrouw

Ook in het vierde kwartaal van 2011 zijn er geen verschillen waar te nemen tussen mannen en vrouwen. Zowel de zekerheid van mannen als van vrouwen is in het vierde kwartaal significant gedaald ten opzichte van de meting in het derde kwartaal.

Een duidelijk verschil is er echter wel te zien bij het aspect veiligheid in Nederland. Mannen voelen zich in Nederland veiliger dan vrouwen.

Zekerheidsindex		
	Meting Q3	Meting Q4
Geslacht		
man	61	58*
vrouw	60	57*
Relatie		
wel	60	58*
geen	59	54*

* Significant afwijkend ten opzichte van de vorige meting

Relatie

Waar in de eerste meting in het derde kwartaal geen verschillen te zien waren tussen Nederlanders met een relatie en Nederlanders zonder relatie, is er nu wel een duidelijk verschil waarneembaar. Nederlanders met een relatie voelen zich zekerder dan Nederlanders zonder relatie. Het hebben van een relatie maakt iemand in een meer onzekere tijd blijkbaar zekerder.

Het zekerheidsgevoel verklaard

Om te kunnen begrijpen waarom Nederlanders zich (on)zeker voelen en om te verklaren waarom de zekerheidsindex in het afgelopen kwartaal is gedaald, is verdere analyse noodzakelijk. We hebben de respondenten daarom een aantal aspecten voorgelegd met de vraag: "Kunt u aangeven in hoeverre u zich zorgen maakt over

onderstaande punten?" Vervolgens hebben we gekeken naar de invloed van deze aspecten op het zekerheidsgevoel. In de bijlage (pagina 9 en 10) is te zien dat de top 10 van aspecten die het meest van invloed zijn op het zekerheidsgevoel duidelijk verschilt van de top 10 van aspecten waar Nederlanders zich het meest zorgen over maken. Zo komen de inkomensgerelateerde en economische aspecten die het meest van invloed zijn op het zekerheidsgevoel helemaal niet voor of pas op de laatste plaatsen in de top 10 van aspecten waar Nederlanders zich het meest zorgen over maken. Daarnaast hebben de aspecten 'olieprijzen' en 'vervuiling van zeeën, rivieren en meren op de wereld' weinig invloed op het zekerheidsgevoel, terwijl Nederlanders zich daar juist wel veel zorgen over maken.

Criminaliteit in Nederland heeft meeste impact op het zekerheidsgevoel

Om vast te kunnen stellen welke aspecten het meeste impact hebben op het zekerheidsgevoel van de Nederlanders – welke aspecten de huidige zekerheidsindex het meest verklaren – hebben we een koppeling gemaakt tussen de aspecten waar mensen zich zorgen over maken en de invloed van die aspecten op het zekerheidsgevoel. Het overzicht aan de linkerkant van deze pagina laat de top 10 van aspecten zien die de meeste impact hebben op de zekerheidsindex. Achter ieder aspect van de top 10 staat vermeld welke plaats het aspect had in de vorige meting.

Meeste impact op zekerheidsgevoel

1. Criminaliteit in Nederland (3)
2. De oudedagsvoorzieningen in Nederland (1)
3. De economie van Nederland (7)
4. Hoogte van de belastingen in Nederland (5)
5. De overheidsfinanciën van Nederland (8)
6. Koopkracht van de Nederlanders (6)
7. Inkomenszekerheid in Nederland (4)
8. Betaalbaarheid van pensioenen in het algemeen (10)
9. De kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland (2)
10. De werkloosheid in Nederland (9)

Criminaliteit in Nederland, de oudedagsvoorzieningen in Nederland en de economie van Nederland zijn de aspecten die de meeste impact hebben op de zekerheidsindex. Hoewel de criminaliteit in Nederland het aspect is met de meeste impact komt in de top 10 duidelijk naar voren dat economie gerelateerde aspecten een grote invloed hebben op het zekerheidsgevoel van Nederlanders. Acht van de aspecten in de top 10 hebben te maken met inkomen, koopkracht en/of de economie. In het afgelopen kwartaal is met name 'de economie van Nederland' een grotere rol gaan spelen. Dit aspect is gestegen van plaats 7 naar plaats 3. Nederlanders voelen zich in toenemende mate onzeker over de Nederlandse economie. Het aspect kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland is hierdoor aanzienlijk gedaald: van de tweede naar de negende plaats.

Thema: veiligheid

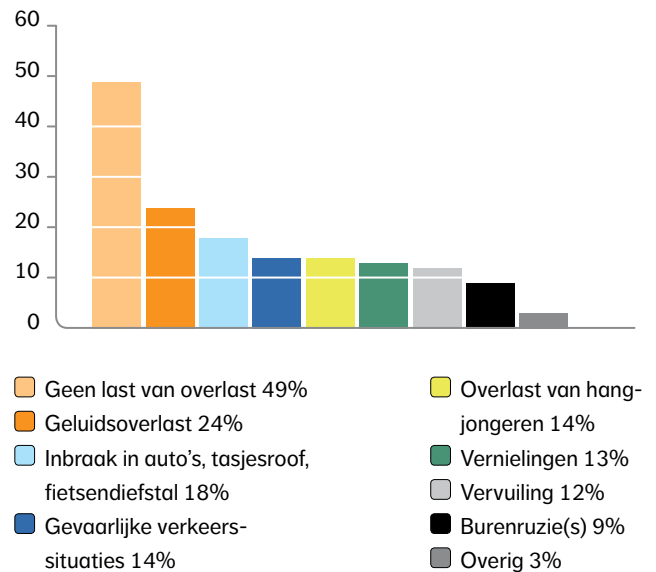
In dit hoofdstuk zoomen we extra in op het thema veiligheid. Veiligheid is een belangrijk domein binnen de zekerheidsindex. Er wordt bekeken hoe veilig Nederlanders zich voelen in hun eigen leefomgeving, in Nederland en internationaal. In dit themahoofdstuk ligt de focus op de eerste twee subdomeinen.

Het is goed om dit onderdeel nog eens nader te bekijken, omdat het aspect criminaliteit (in Nederland) de meeste impact heeft op de zekerheidsindex van de Nederlanders.

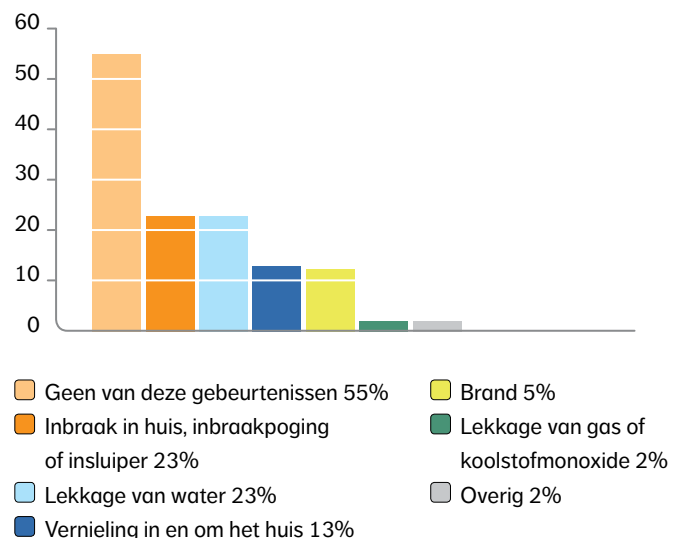
Ervaring met gevaarlijke situaties en overlast

In grafiek I is te zien dat ongeveer de helft van de Nederlanders ervaring heeft met een of meer vormen van overlast in de buurt. De meest genoemde vorm van overlast is geluidsoverlast. Ongeveer een kwart van de Nederlanders heeft hiermee te maken gehad. Ook is een aanzienlijke groep Nederlanders wel eens slachtoffer geworden van een of meer gevaarlijke gebeurtenissen in en/of rond hun woning (zie grafiek II). Bijna een kwart van de Nederlanders geeft aan ooit te maken te hebben gehad met inbraak, poging tot inbraak of een insluiper. Ook met waterschade heeft bijna een kwart van de Nederlanders ervaring. 5% van de Nederlanders heeft in (of rond) hun woning te maken gehad met brand. Een aanzienlijke groep Nederlanders (55%) heeft echter helemaal geen ervaring met de genoemde gebeurtenissen.

Grafiek I. Ervaring met vormen van overlast

Grafiek II. Gevaarlijke gebeurtenissen in en/of rond de woning

Nemen van maatregelen

Om je te beschermen tegen overlast, inbraak en gevaarlijke gebeurtenissen kunnen verschillende maatregelen genomen worden.

In onderstaande grafiek is te zien dat slechts 9% van de Nederlanders aangeeft dat er in hun buurt maatregelen zijn genomen tegen geluidsoverlast. Dit terwijl bijna een kwart heeft aangegeven dat ze daar ervaring mee hebben. Ook is gevraagd of Nederlanders zelf maatregelen nemen tegen inbraak of gevaarlijke situaties thuis. Bijna drie kwart van de Nederlanders heeft maatregelen genomen ter voorkoming van inbraak. Opvallend is dat slechts 6 op de 10 Nederlanders thuis maatregelen hebben genomen om brand in (of rond het) huis te voorkomen. Bijna 25% van de Nederlanders heeft géén maatregelen genomen tegen inbraak.

Maatregelen genomen			
	Ja	Nee	Weet niet
Overlast			
geluidsoverlast	9%	58%	34%
vernielingen	8%	50%	42%
gevaarlijke verkeerssituaties	26%	42%	32%
Inbraak			
	74%	23%	3%
Gevaarlijke gebeurtenissen			
brand	61%	31%	8%
lekkage van water	36%	54%	10%
lekkage van gas of			
koolstofmonoxide	27%	59%	14%

Invloed ervaring met gevaarlijke situaties en overlast op zekerheidsindex

Het is interessant om te bekijken of Nederlanders die te maken hebben (gehad) met een gevaarlijke situatie of overlast in de buurt, zich minder zeker voelen. Hebben deze gebeurtenissen invloed op hun gevoel van zekerheid?

Nederlanders die ervaring hebben gehad met een of meerdere vormen van overlast voelen zich minder zeker dan Nederlanders die geen ervaring met overlast hebben gehad. Het is opvallend dat wanneer iemand te maken heeft gehad met gevaarlijke situaties in en rondom het huis, dit niet van invloed is op iemands zekerheidsindex. Ook wanneer we kijken naar specifieke gebeurtenissen als brand of inbraak, zijn de verschillen in zekerheid tussen wel of geen ervaring niet waarneembaar.

Leefomgeving en veiligheid

Wanneer we verder inzoomen op de leefomgeving van verschillende groepen Nederlanders, zien we nog meer verschillen op het gebied van zekerheid. In onderstaande tabel is te zien dat – natuurlijk ook gerelateerd aan inkomen – Nederlanders met een koopwoning zich zekerder voelen dan Nederlanders die in een huurwoning wonen.

Ook goed contact met de burens leidt tot een hogere zekerheidsindex. Nederlanders die een (zeer) goede relatie hebben met hun burens voelen zich zekerder dan Nederlanders van wie de relatie met de burens (zeer) slecht is te noemen.

Het wonen in een stad of dorp heeft nagenoeg geen invloed op je zekerheidsgevoel.

Zekerheidsindex	
Woonachtig	
dorp	58
stad	56
Soort woning	
koopwoning	58*
huurwoning	55*
Relatie burens	
(zeer) goed	58*
(zeer) slecht	55*

* Significant afwijkend tov het totaal (57)

Bijlage

november 2011

Aanleiding

Verzekeren gaat per definitie over het vermijden van onzekerheden en het zoeken naar zekerheid. Maar waarover is Nederland eigenlijk onzeker? Welke gebeurtenissen verhogen of verlagen het gevoel van zekerheid? En verandert het gevoel van zekerheid in de loop van de tijd?

Om een antwoord te krijgen op bovenstaande vragen heeft TNS NIPO, in opdracht van Nationale-Nederlanden, de zekerheidsindex ontwikkeld. Door middel van deze index wordt de zekerheidservaring van Nederland gemeten en wordt antwoord gegeven op de vraag 'Hoe zeker is Nederland?'

Drie deelvragen

De onderzoeksbehoefte is omgezet in drie deelvragen:

Deelvraag 1:

Hoe zeker voelen Nederlanders zich in hun leefomgeving?

Deelvraag 2:

Hoe ontwikkelt het zekerheidsgevoel van de Nederlanders zich in de loop van de tijd?

Deelvraag 3:

Welke 'zorgen' zijn (het meest) van invloed op het zekerheidsgevoel van de Nederlanders?

Opbouw van dit rapport

In dit rapport worden de resultaten van de 1-meting gepresenteerd. Allereerst is er duiding gegeven aan het begrip zekerheid: welke definitie van zekerheid hebben we gehanteerd in dit onderzoek? Vervolgens is vastgesteld hoe zeker Nederland is, of Nederlanders meer of minder zeker zijn geworden in vergelijking met de vorige meting en welke verschillen er zijn tussen specifieke doelgroepen. Daarna werd beschreven welke aspecten de meeste impact hebben op het zekerheidsgevoel van Nederlanders. Ook is er gekeken hoe verschillen met de meting in het vorige kwartaal verklaard kunnen worden. In het laatste gedeelte van de rapportage werd dieper ingegaan op het thema veiligheid: met welke vormen van overlast, criminaliteit of gevaarlijke gebeurtenissen zijn Nederlanders in aanraking gekomen en welke maatregelen hebben ze ertegen genomen? Maar vooral: hoe beïnvloedt dit hun zekerheidsgevoel?

De zekerheidsindex: veiligheid, vertrouwen en vastigheid

Zekerheid is een breed begrip dat bestaat uit verschillende subaspecten. Op basis van de input van een methodoloog, het raadplegen van externe bronnen en de gesprekken die wij gevoerd hebben met Nationale-Nederlanden, is de volgende definitie van zekerheid gekozen:

‘De mate waarin Nederlanders zich veilig voelen, vertrouwen hebben en verwachten dat veranderingen in de toekomst positief zullen uitpakken.’

Uit de definitie hebben wij drie domeinen gedestilleerd die samen het ‘construct’ zekerheid vormen:

Domein 1: veiligheid

Veiligheid in je eigen leefomgeving, in Nederland en in de wereld.

Domein 2: vertrouwen

Vertrouwen in jezelf, in de samenleving, in de Nederlandse en internationale economie, in de Nederlandse en internationale politiek.

Domein 3: vastigheid

Verwachting dat toekomstige veranderingen (op persoonlijk gebied, in Nederland en in de wereld) positief of negatief voor jou zullen uitpakken.

Binnen de genoemde domeinen wordt gekeken naar de persoonlijke leefomgeving, de landelijke en de wereldwijde omgeving waarin men leeft.

De verschillende deelvragen zijn uitgevraagd op een schaal van 1-100. De gewichten van iedere deelvraag zijn dusdanig gekozen dat ieder specifiek domein even zwaar meeweegt in het construct.

Zorgen

Aan iedere respondent zijn 45 aspecten voorgelegd met de vraag: "Kunt u aangeven in hoeverre u zich zorgen maakt over onderstaande punten?" De aspecten zijn geselecteerd op basis van de Issue-monitor (TNS NIPO), de resultaten van het pilotonderzoek en in samenwerking met Nationale-Nederlanden. Ook hier is weer gekeken naar aspecten in de persoonlijke leefomgeving, de landelijke omgeving en de wereldwijde omgeving waarin men leeft. De volledige lijst met aspecten is opgenomen in de bijlage.

Meeste zorgen

Het overzicht hieronder laat de top 10 van aspecten zien waar Nederlanders zich het meest zorgen over maken met daarachter de plaats die het aspect in de vorige meting had. De top 3 van zorgen wordt gevormd door de dezelfde 3 aspecten als in de vorige meting: criminaliteit in Nederland en twee pensioengerelateerde aspecten. Opvallend is de grote stijging die de aspecten koopkracht van de Nederlanders en de economie van Nederland hebben gemaakt. Dit zijn aspecten waar Nederlanders zich in het vierde kwartaal aanzienlijk meer zorgen over maken. Vanwege de verminderde media-aandacht is het aantal mensen dat zich zorgen maakt over de kwaliteit van het onderwijs in Nederland gedaald. Dit aspect staat nu op de 17e plaats, terwijl het in de vorige meting nog in de top 10 van meeste zorgen stond.

Top 10 meeste zorgen

1. Criminaliteit in Nederland (1)
2. De oudedagsvoorzieningen in Nederland (2)
3. Betaalbaarheid van pensioenen in het algemeen (3)
4. Hoogte van de belastingen in Nederland (6)
5. Vervuiling van zeeën, rivieren en meren op de wereld (4)
6. Olieprijzen (5)
7. De overheidsfinanciën van Nederland (10)
8. De kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland (8)
9. Koopkracht van de Nederlanders (18)
10. De economie van Nederland (21)

Minste zorgen

Het overzicht hieronder laat de top 10 van de aspecten zien waar Nederlanders zich het minst zorgen over maken. Achter ieder aspect wordt de plaats genoemd die het aspect in de vorige meting innam op de lijst. In de top 10 van minste zorgen zijn weinig grote veranderingen te zien. De top 3 van de minste zorgen wordt gevormd door dezelfde aspecten als in het derde kwartaal: relatie met partner, relatie met vrienden/familie, en uiterlijk. Opvallend is wel dat Nederlanders zich over deze aspecten in het vierde kwartaal (nog) minder zorgen maken dan in het derde kwartaal. Doordat er andere (economische) aspecten zijn waar men zich meer zorgen over maakt, lijken zorgen over persoonlijke aspecten minder te worden.

Top 10 minste zorgen

1. Uw relatie met uw partner (1)
2. Uw relatie met familie/vrienden (2)
3. Uw uiterlijk (3)
4. De leefbaarheid in uw buurt (4)
5. Het behoud van uw baan (6)
6. Stimuleren van (top)sport (5)
7. Uw gezondheid (9)
8. Een mogelijke ramp in Nederland (8)
9. Gelijke kansen voor vrouwen (7)
10. Vrijheid van godsdienst in Nederland (10)

Zorgen die het meest van invloed zijn op zekerheid

In dit hoofdstuk wordt gekeken welke indicatoren (zorgen) het meest van invloed zijn op het zekerheidsgevoel. De hieronder afgebeelde top 10 van zorgen laat zien dat inkomensgerelateerde en economische aspecten het meest van invloed zijn op het zekerheidsgevoel. Zo wordt de top 3 gevormd door: de economie van Nederland, uw koopkracht en inkomenszekerheid in Nederland. De meest gestegen aspecten ten opzichte van de meting in het derde kwartaal zijn de overheidsfinanciën van Nederland, criminaliteit in Nederland en de hoogte van de belastingen in Nederland.

Top 10 meeste invloed

1. De economie van Nederland (1)
2. Uw koopkracht (nieuw)
3. Inkomenszekerheid in Nederland (3)
4. Koopkracht van de Nederlanders (2)
5. De overheidsfinanciën van Nederland (11)
6. Criminaliteit in Nederland (10)
7. Hoogte van de belastingen in Nederland (12)
8. De oudedagsvoorzieningen in Nederland (6)
9. De werkloosheid in Nederland (9)
10. De leefbaarheid in uw buurt (5)

Zorgen die het minst van invloed zijn op zekerheid

Wanneer we kijken naar zorgen die het minst van invloed zijn op het zekerheidsgevoel valt het op dat de welvaart in ontwikkelingslanden en schoon drinkwater in ontwikkelingslanden aspecten zijn die in de top 3 staan. Hoewel Nederlanders zich hier best wel zorgen over maken, staat het ook ver van hen af, waardoor het weinig invloed heeft op hun eigen gevoel van zekerheid.

Ook valt op dat de kwaliteit van het onderwijs in Nederland flink is gestegen op de lijst van minste zorgen: van plaats 26 naar plaats 8.

Top 10 minste invloed

1. Stimuleren van (top)sport (2)
2. De welvaart in ontwikkelingslanden (3)
3. Dat er in de toekomst te weinig schoon drinkwater in ontwikkelingslanden zal zijn (5)
4. Uw relatie met uw partner (1)
5. Hypotheekrenteaf trek (wel of niet blijft bestaan) (4)
6. Het combineren van werk en kinderen (13)
7. De rol van Nederland in de wetenschap en techniek (als kenniseconomie) (12)
8. De kwaliteit van het onderwijs in Nederland (26)
9. Discriminatie in Nederland naar ras, sekse, religie en geaardheid (7)
10. Uw relatie met familie/vrienden (10)

Onderzoeksverantwoording

Doelgroep

In het onderzoek zijn Nederlandse consumenten (leeftijd 18+) ondervraagd. TNS NIPObase Consumer is de steekproefbron van het onderzoek.

Respons

Er hebben 1.262 respondenten meegewerkt aan dit onderzoek. Zij hebben een e-mail gekregen met een link naar de vragenlijst. Het veldwerk heeft gelopen van 3 t/m 9 oktober 2011.

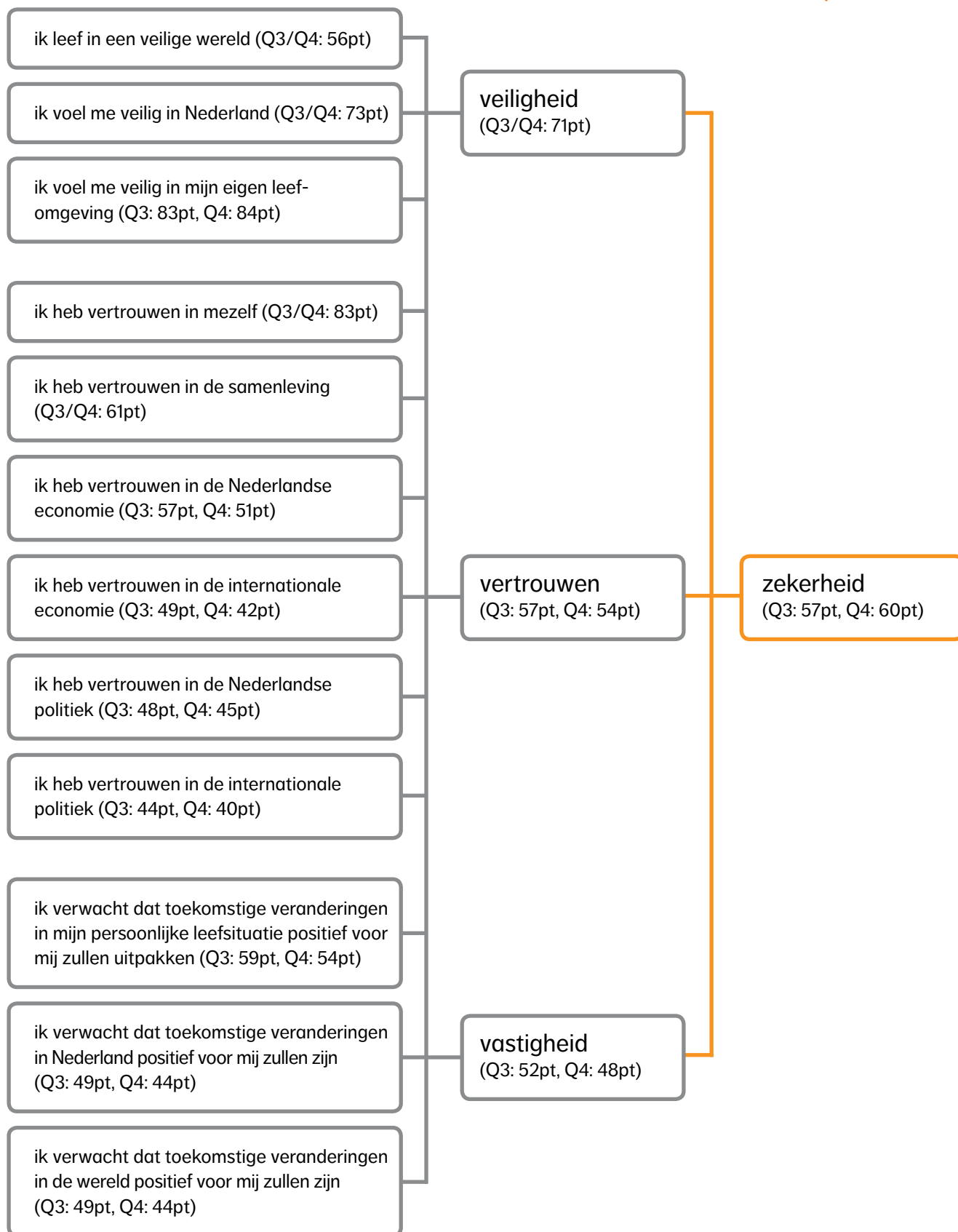
Weging

De steekproef voor dit onderzoek is disproportioneel getrokken naar provincie. Dit biedt voldoende ruimte om ook representatieve uitspraken per provincie te kunnen doen. De resultaten zijn vervolgens herwogen naar de cijfers van de Gouden Standaard en het CBS.

Statistische uitleg zekerheidsindex (construct)

De zekerheidsindex is geconstrueerd door middel van een gewogen gemiddelde van de vragen per inhoudsdomen (veiligheid, vertrouwen, vastigheid). De gewichten zijn zodanig gekozen dat elk domein even zwaar meeweegt. Dit kon worden gerealiseerd door een correctie voor het aantal vragen. De standaarddeviaties van de vragen waren homogeen. Verschillen in standaarddeviatie zijn daarom niet meegenomen in de weging van de variabelen.

Zekerheidsindex (construct)

Ranking zorgen (van hoog naar laag)

Hoe hoger de score, hoe meer zorgen	Q3 2011	Q4 2011
	score	score
1. Criminaliteit in Nederland	59	61
2. De oudedagsvoorzieningen in Nederland	57	61*
3. Betaalbaarheid van pensioenen in het algemeen	57	60*
4. Hoogte van de belastingen in Nederland	56	58
5. Vervuiling van zeeën, rivieren en meren op de wereld	57	58
6. Olieprijzen	57	57
7. De overheidsfinanciën van Nederland	54	57*
8. De kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland	55	56
9. Koopkracht van de Nederlanders	51	56*
10. De economie van Nederland	50	56*
11. Inkomenszekerheid in Nederland	54	55
12. Het aantal passende en betaalbare woningen in Nederland	55	55
13. Het wel/niet verdwijnen van de euro		54
14. De werkloosheid in Nederland	52	54
15. De huizenprijzen in het algemeen	53	54
16. Dat er een nieuwe economische crisis komt		54
17. De kwaliteit van het onderwijs in Nederland	55	53
18. Het naleven van wetten en regels in Nederland	54	53
19. Werkgelegenheid in het algemeen	50	53*
20. Fiscaal sparen voor oudedagsvoorziening (wel of niet blijft bestaan)	49	53*
21. Dat er in de toekomst te weinig schoon drinkwater in ontwikkelingslanden zal zijn	52	53
22. De welvaart in ontwikkelingslanden	50	52
23. Olie- en gasvoorraden	51	52
24. Discriminatie in Nederland naar ras, sekse, religie en gearardheid	52	51
25. Het krijgen van voldoende pensioen als u met pensioen gaat	49	51
26. Gepensioneerden van nu kunnen leven zoals ze willen	49	50
27. Hypotheekrenteaftrek (wel of niet blijft bestaan)	48	50
28. Uw koopkracht		50
29. Arbeidsparticipatie	48	49
30. Concurrentiekracht van Nederlandse bedrijven ten opzichte van het buitenland	47	47
31. De rol van Nederland in de wetenschap en techniek (als kenniseconomie)	44	46
32. Het combineren van werk en kinderen	42	45
33. Gezondheid van de Nederlanders	46	43*
34. Vrijheid van meningsuiting in Nederland	45	44
35. De verkeersveiligheid in Nederland	43	41*
36. Vrijheid van godsdienst in Nederland	42	40
37. Gelijke kansen voor vrouwen	38	38
38. Een mogelijke ramp in Nederland	40	38*
39. Uw gezondheid	41	37*
40. Stimuleren van (top)sport	36	34*
41. Het behoud van uw baan	38	34*
42. De leefbaarheid in uw buurt	33	30
43. Uw uiterlijk	29	25*
44. Uw relatie met familie/vrienden	24	21*
45. Uw relatie met uw partner	22	17*

* significant afwijkend tov Q3 2011

Ranking invloed van zorgen op zekerheidsgevoel (van hoog naar laag)

Hoe hoger de correlatie, hoe meer invloed op het zekerheidsgevoel	Q3 2011		Q4 2011	
	score	correlatie	score	correlatie
1. De economie van Nederland	50	0,49	56	0,56
2. Uw koopkracht			50	0,52
3. Inkomenszekerheid in Nederland	54	0,43	55	0,52
4. Koopkracht van de Nederlanders	51	0,43	56	0,50
5. De overheidsfinanciën van Nederland	54	0,35	57	0,46
6. Criminaliteit in Nederland	59	0,35	61	0,45
7. Hoogte van de belastingen in Nederland	56	0,34	58	0,43
8. De oudedagsvoorzieningen in Nederland	57	0,38	61	0,43
9. De werkloosheid in Nederland	52	0,37	54	0,42
10. De leefbaarheid in uw buurt	33	0,38	30	0,41
11. De kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland	55	0,39	56	0,41
12. Werkgelegenheid in het algemeen	50	0,37	53	0,40
13. Het naleven van wetten en regels in Nederland	54	0,32	53	0,39
14. Betaalbaarheid van pensioenen in het algemeen	57	0,29	60	0,38
15. Vrijheid van meningsuiting in Nederland	45	0,38	44	0,36
16. Uw gezondheid	41	0,30	37	0,35
17. Gezondheid van de Nederlanders	46	0,32	45	0,35
18. Olieprijzen	57	0,22	57	0,35
19. Het krijgen van voldoende pensioen als u met pensioen gaat	49	0,31	51	0,35
20. Gepensioneerden van nu kunnen leven zoals ze willen	49	0,33	50	0,34
21. Concurrentiekracht van Nederlandse bedrijven ten opzichte van het buitenland	47	0,24	47	0,34
22. De verkeersveiligheid in Nederland	43	0,27	41	0,33
23. Arbeidsparticipatie	48	0,33	49	0,33
24. Het aantal passende en betaalbare woningen in Nederland	55	0,31	55	0,32
25. Olie- en gasvoorraden	51	0,20	52	0,32
26. Gelijke kansen voor vrouwen	38	0,22	38	0,30
27. De huizenprijzen in het algemeen	53	0,21	54	0,30
28. Een mogelijke ramp in Nederland	40	0,25	38	0,29
29. Fiscaal sparen voor oudedagsvoorziening (wel of niet blijft bestaan)	49	0,27	53	0,28
30. Het behoud van uw baan	38	0,26	34	0,28
31. Vrijheid van godsdienst in Nederland	42	0,26	40	0,28
32. Vervuiling van zeeën, rivieren en meren op de wereld	57	0,16	58	0,26
33. Het wel/niet verdwijnen van de euro			54	0,25
34. Uw uiterlijk	29	0,19	25	0,25
35. Dat er een nieuwe economische crisis komt			54	0,25
36. Uw relatie met familie/vrienden	24	0,20	21	0,25
37. Discriminatie in Nederland naar ras, sekse, religie en geaardheid	52	0,18	51	0,25
38. De kwaliteit van het onderwijs in Nederland	55	0,32	53	0,24
39. De rol van Nederland in de wetenschap en techniek (als kenniseconomie)	44	0,21	46	0,23
40. Het combineren van werk en kinderen	42	0,22	45	0,21
41. Hypotheekrenteaftrek (wel of niet blijft bestaan)	48	0,13	50	0,20
42. Uw relatie met uw partner	22	0,07	17	0,20
43. Dat er in de toekomst te weinig schoon drinkwater in ontwikkelingslanden zal zijn	52	0,15	53	0,16
44. De welvaart in ontwikkelingslanden	50	0,10	52	0,13
45. Stimuleren van (top)sport	36	0,08	34	0,12

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Nationale-Nederlanden

PR&Mediarelaties

Stijn Wesselink / Michel Teeuwisse

T 070 513 81 01

M 06 25 07 49 71

E pers@nn.nl

